

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1) Који проблем се решава законом?

Метеоролошка и хидролошка делатност до сада је била уређена Законом о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу, и то само у делу који се односи на послове од општег интереса за бившу СФРЈ. Поменути закон није мењан од 1990. године, а на основу њега донето је само четири подзаконска акта којима су прописане:

1) државне мреже и програми рада метеоролошких станица - Правилник о утврђивању мрежа и програма рада метеоролошких станица од интереса за целу земљу („Службени лист СФРЈ”, број 50/90);

2) државне мреже и програми рада хидролошких станица - Правилник о утврђивању мрежа и програма рада хидролошких станица од интереса за целу земљу („Службени лист СФРЈ”, број 50/90);

3) поступци и начин мерења карактеристика квалитета ваздуха - Упутство о поступцима и начину осматрања и мерења квалитета ваздуха и падавина у мрежи метеоролошких станица („Службени лист СРЈ”, број 83/93);

4) начин израде метеоролошке документације за лет и ваздухопловних метеоролошких информација - Правилник о начину израде и форми прогностичких карата укључених у метеоролошку документацију за лет и ваздухопловних климатолошких информација („Службени лист СРЈ”, број 47/99).

Сва остала упутства чије је доношење утврђено наведеним законом (укупно 21), а којима се спроводе обавезе преузете ратификацијом Конвенције о Светској метеоролошкој организацији у вези са применом међународних стандарда у области метеорологије и хидрологије имају карактер привремених упутстава јер нису објављена на прописан начин.

Доношењем Закона за спровођење Уставне повеље Државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени гласник РС”, број 35/03 године) савезни Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу примењује се као републички закон. Истовремено, престао је са радом Савезни хидрометеоролошки завод, а послове и функције Савезног хидрометеоролошког завода преузео је Републички хидрометеоролошки завод Србије, у складу са Законом о министарствима. Важећим савезним законом, као и подзаконским прописима донетим на основу њега, не обезбеђује се организован и целовит хидрометеоролошки информациони систем Републике Србије као интегрални део оперативних европских и светских хидрометеоролошких информационих система, нити целовито уређење метеоролошке и хидролошке делатности.

Осим тога, неопходно је извршити усклађивање домаће легислативе са напред наведеним потврђеним међународним уговорима у области метеорологије и хидрологије.

Такође, потребно је извршити усклађивање домаћих прописа са прописима Европске уније у оквиру активности везаних за процес придруживања.

Наведене потребе определиле су садржај овог закона којим се, уважавајући опште прихваћене принципе, уређује метеоролошка и хидролошка делатност, затим, услови и начин извршавања метеоролошких и хидролошких послова и надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега, а све у циљу заштите живота људи и материјалних добара од стихијског деловања метеоролошких елементарних непогода и катастрофа, као и ради рационалног коришћења временских

услова, климе и вода у различитим привредним и другим делатностима и заштити животне средине.

2. Који циљеви треба да се постигну доношењем закона?

Закон о метеоролошкој и хидролошкој делатности има за циљ:

1) да се целовито уреди метеоролошка и хидролошка делатност путем утврђивања послова праћења, истраживања и прогнозирања времена, климе и вода, који су од општег интереса за Републику Србију и осталих метеоролошких и хидролошких послова, као и услови и начин њиховог обављања;

2) да се законом и подзаконским актима обезбеде потребни услови за извршавање функција Републике Србије у области метеоролошке и хидролошке делатности, укључујући међународне обавезе преузете ратификацијом међународних уговора у области метеорологије, хидрологије, мониторинга квалитета ваздуха и вода и метеоролошког обезбеђења међународног ваздушног саобраћаја и саобраћаја на унутрашњим пловним путевима и мониторинга квалитета ваздуха и вода, као и одговарајуће директиве ЕУ у области вода и ваздуха;

3) да се утврде послови из делокруга Републичког хидрометеоролошког завода и обједине у јединствен хидрометеоролошки информациони систем који истовремено представља интегрални део система заштите и спасавања од природних непогода и других ванредних догађаја Републике Србије и међународних хидрометеоролошких информационих система;

4) да се метеоролошки и хидролошки подаци и информације ставе у функцију заштите људских живота и материјалних добара, одрживог економског развоја и искорењивања сиромаштва, потреба државних органа, Војске, научно-истраживачких институција, заштите животне средине итд;

5) да се прецизније разграниче надлежности између републичког органа управе надлежног за хидрометеоролошке послове и органа или другог правног лица надлежног за контролу летења у делу који се односи на обављање послова метеоролошког обезбеђења ваздушне пловидбе, односно пружања ваздухопловних метеоролошких услуга;

6) да се послови успостављања и обезбеђивања функционисања и развоја техничко-технолошког система модификације времена у циљу сузбијања града, као и истраживање и развој метода других видова вештачког утицаја на време утврде као послови од општег интереса за Републику Србију који се уређују посебним законом;

7) да се јасно разграниче метеоролошки и хидролошки послови од општег интереса за Републику Србију од осталих метеоролошких и хидролошких послова, и да се прецизирају услови учешћа приватног сектора у обављању метеоролошких и хидролошких послова;

8) да се обезбеди стандардизација метода у обављању метеоролошких и хидролошких послова, одржавање еталона метеоролошких и хидролошких физичких величина, метролошка контрола и испитивање усаглашености мерних уређаја и инструмената са еталонима и издавање сертификата;

9) да се обезбеди ефикасније спровођење мера стручног, техничког и управног надзора над вршењем метеоролошких и хидролошких послова, заштите података, опреме, технологија и техничких оперативних система;

10) да се обезбеди већа прилагођеност националне хидрометеоролошке службе Републике Србије међународним метеоролошким и хидролошким информационим

системима у чијем саставу функционише као интегрални део, а нарочито европским хидрометеоролошким информационом системима у процесу интеграције у Европску Унију;

11) да се обезбеди ефикаснија досупност јавним метеоролошким и хидролошким подацима, као и заштита права интелектуалне својине у области метеорологије и хидрологије;

12) да се послови истраживања времена, климе и вода, као послови од великог значаја и за друге делатности, планирају и реализују по програму који доноси Влада.

3. Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема?

Будући да је ратификацијом Конвенције о Светској метеоролошкој организацији и других међународних уговора, преузета обавеза успостављања националне хидрометеоролошке службе и њеног оперативног укључивања у међународне хидрометеоролошке информационе системе и програме, као и обавеза спровођења међународних стандарда у области метеоролошке и хидролошке делатности, друге могућности нису биле разматране.

4. Зашто је доношење закона најбоље решење датог проблема?

Имајући у виду да је предметна област уређена савезним законом који је донет још 1990. године, не постоји други начин, осим доношење новог закона, да се изврши усклађивање са Уставом.

Доношењем Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности уредиће се на целовит начин права и обавезе Републике Србије, као и права и обавезе предузећа, организација и других правних и физичких лица у области метеоролошке и хидролошке делатности.

5. На кога ће и како утицати решења предложена у закону?

Решења предложена у закону која првенствено имају за циљ заштиту живота људи и материјалних добара од стихијског деловања атмосферских и хидролошких непогода и катастрофа, као и рационално коришћење временских услова, климе и вода у различитим привредним и друштвеним делатностима и заштити животне средине, утицаће на све грађане. Тим решењима обезбеђују се правовремене и поуздане метеоролошке и хидролошке информације, прогнозе и упозорења, укључујући информације о стању квалитета ваздуха и вода, путем успостављања функционалне државне хидрометеоролошке службе Републике Србије са јединственим техничко-технолошким оперативним системима (државни метеоролошки и хидролошки осматрачки систем, систем база података, рачунарско-телекомуникациони и аналитичко-прогностички систем), интегрисаним у европске и светске хидрометеоролошке системе и програме, и развојно-истраживачким планским документима.

Такође, решења предвиђена законом омогућиће свим субјектима привредних и других делатности да на основу резултата систематског праћења и истраживања времена, климе и вода оптимално и рационално користе климу и воде као природне ресурсе.

Закон ће такође имати позитиван утицај на учешће предузећа, институција и других правних и физичких лица, односно предузетника у обављању појединих послова из метеоролошке и хидролошке делатности.

6. Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Закон о метеоролошкој и хидролошкој делатности не предвиђа посебне трошкове за грађане. Трошкови ће настати за предузећа и друга правна лица који су имаоци допунских мрежа метеоролошких и хидролошких станица због обавезе укључивања резултата мерења и осматрања у државни хидрометеоролошки информациони систем у случају појаве метеоролошких и хидролошких непогода и другог ванредног догађаја, као и због обавезе сертификације и периодичне калибрације метеоролошких и хидролошких инструмената и опреме, међутим ови трошкови постоје и у сада важећим прописима.

7. Да ли позитивни ефекти закона оправдавају трошкове његове примене?

Улагања у имплементацију закона у пракси су неопходна, али су ефекти смањења материјалних штета и повећања безбедности људских живота вишеструко већи и оправдавају трошкове.

С обзиром да се ради о пословима од интереса за безбедност и здравље становништва, ефекти спровођења овог закона су немерљиви у односу на средства која су потребна за његову примену.

8. Да ли закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Законом су, поред послова од општег интереса, утврђени и други послови у оквиру метеоролошке и хидролошке делатности и дефинисани услови за учешће различитих предузећа и институција, односно приватног сектора у њиховом обављању. Тиме се уносе елементи конкуренције и стварају услови за квалитетније обављање послова метеоролошке и хидролошке делатности у складу са међународним стандардима и отварају могућности за ефикаснији и рационалнији рад хидрометеоролошке службе Републике Србије, њено брже прилагођавање променама у процесу реформе државне управе у Републици Србији, као и чвршће повезивање са привредом, научним и стручним институцијама, Војском и другим корисницима продуката метеоролошке и хидролошке делатности.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о закону?

Нацрт закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности представља резултат рада радне групе, коју су чинили еминентни домаћи и међународни стручњаци из ове области.

Приликом израде закона коришћена су регулаторна документа Светске метеоролошке организације и других међународних организација релевантних за питања метеорологије и хидрологије, затим, међународна пракса земаља Европске Уније (СР Немачка, Словенија, Словачка Република, Мађарска) и одговарајуће директиве Европске Уније везане за транспоноване међународних прописа у области метеорологије, хидрологије и мониторинга квалитета ваздуха и вода у национално законодавство.

Приликом израде закона вршене су консултације и прибљављана су мишљења од научно-образовних институција и заинтересованих појединаца.

Радна верзија закона била је предмет разматрања на расправама које су одржане на два округла стола, ком приликом су разматране и анализиране примедбе и сугестије које су заинтересована лица, односно органи изнели.

Најважније сугестије односиле су се на стварање законске могућности за укључивање приватног сектора у обављању појединих метеоролошких и хидролошких послова који нису од општег интереса за Републику Србију.

Сугестије и примедбе које су усвојене, унете су у текст закона.

Јавна расправа је одржана постављањем Нацрта закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности на званичан сајт Републичког хидрометеоролошког завода.

10. Које ће мере током примене закона бити предузете да би се остварили циљеви доношења акта?

Током примене закона предузеће се законодавне, институционалне и организационе и техничко-оперативне:

1) законодавне, управне и управно-надзорне мере:

- доношење програма метеоролошких и хидролошких развојно-истраживачких активности,

- израда закона о сузбијању града, заједно са овим законом, чиме ће се целовито уредити метеоролошка делатност,

- доношење прописа на основу овог закона у складу са међународним стандардима,

- систем стручне и техничке контроле, надзора и санкције у случају кршења закона;

2) институционалне и организационе мере:

- организација обављања метеоролошких и хидролошких послова од општег интереса и успостављање јединственог хидрометеоролошког информационог система Републике Србије као интегралног дела међународних хидрометеоролошких информационих система и система заштите и спасавања од елементарних непогода и катастрофа,

- инкорпорирање међународних стандарда и стандарда ЕУ у садржај прописа за обављање послова метеоролошке и хидролошке делатности,

- увођење система управљања квалитетом и укључивање у систем акредитованих лабораторија, у складу са међународним стандардима (JUS ISO/IEC: 17025 и др);

3) техничко/оперативне мере:

- обезбеђивање стручно-техничке подршке за извршавање оперативних и развојно-истраживачких функција Подрегионалног центра за климатске промене за југоисточну Европу, у оквиру европске мреже регионалних климатских центара Светске метеоролошке организације - домаћин овог центра је Република Србија, у складу са завршним документима Економске комисије за Европу УН (UNECE) одржане у Београду 2007. године,

- развој државног метеоролошког и хидролошког осматрачког система, у оквиру европског и глобалног осматрачког система, и оснивање регистра метеоролошких и хидролошких станица;

- оснивање државног фонда метеоролошких и хидролошких података и информација.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разматрање и доношење закона по хитном поступку предлаже се у складу са чланом 164. Пословника Народне скупштине Републике Србије.

Разлози за доношење закона по хитном поступку произилазе из сагледавања актуелних проблема у области метеоролошке и хидролошке делатности, а нарочито у делу који се односи на организацију и функционисање система ране најаве метеоролошких и хидролошких елементарних непогода и система противградне заштите као основних компоненти јединственог система заштите живота људи и материјалних добара што је од стратешког интереса за Републику Србију. Предложеним законом је предвиђено да ће се питања заштите од града уредити посебним законом у складу са Уставом Републике Србије и принципима и начелима закона којим се уређују ванредне ситуације, а све у циљу веће ефикасности извршавања послова противградне заштите уз адекватно учешће надлежних органа државне управе, органа аутономне покрајине и локалне самоуправе, као и ефикаснијег вишенаменског коришћења инфраструктурних објеката система заштите од града у систему цивилне заштите.